

Op het toneel 200 procent zichzelf

Zonder haar had het Nederlandse toneel er heel anders uitgezien. Pas nog stond Kitty Courbois op de planken. Zaterdag overleed de actrice, 79 jaar oud.

Isabel Baneke

REDACTIE CULTUUR & MEDIA

Een leven zonder te spelen, ze kon en wilde het zich niet indenken. Kitty Courbois was toneel. De actrice, geroemd om haar authentieke spel, uitgesproken verschijning en herkenbare stem, overleed zaterdag aan de gevolgen van een hersenbloeding.

“Kitty was op het toneel 200 procent Kitty, daar ont kwam je niet aan”, zegt Gerardjan Rijnders. De regisseur wist direct dat hij deze actrice in het gezelschap wilde hebben, toen hij in 1987 Toneelgroep Amsterdam oprichtte. “Ze was geen speelster die op het toneel transformeerde tot iemand anders, ze bleef zichzelf. Een ongelooflijk krachtige vrouw en actrice was ze, Kitty, met die markante kop en hese stem kon ze door merg en been gaan.”

Hoewel ze volgens hem ook vreselijk grappig kon zijn, omschrijft Rijnders Courbois als tragédienne. “Dan verzocht ik haar om een eerste traan te laten in een stuk. Waar wil je die, vroeg ze dan, bij die punt of bij die komma? Hoe ze het deed, ik weet het niet, maar precies op het goede moment begonnen die intense ogen dan te wateren.”

Catharina Anna Petronella Anto-

nia Courbois werd in 1937 in Nijmegen geboren als dochter van een kruidenier. Na de Toneelschool in Arnhem speelde ze vanaf 1971 voor verschillende gezelschappen als de Nederlandse Comedie en het Amsterdams Toneel. In 1979 krijgt ze een Colombina, de prijs voor de beste vrouwelijke bijrol van het theaterseizoen, voor haar rol in ‘Nekrasov’ bij toneelgroep Baal.

In 1987 gaat ze op het aanbod van Rijnders in en sluit zich aan bij Toneelgroep Amsterdam. Ze bleef tot aan haar dood en speelde er onder meer in ‘Medea’, ‘Mooi weer vandaag’ en ‘Richard III’. Stoppen? Daar wilde Courbois niets van weten. Tot grote blijdschap van directeur Ivo van Hove: hij vroeg haar plechtig om te blijven toen ze de pensioengerechtigde leeftijd bereikte. Toneelgroep Amsterdam riep zelfs de Courboisparel in het leven om de vedette te eren. De doorgeefprijs voor begenadigd actrices is sinds 2013 in handen van Halina Reijn.

“De laatste jaren ging het uit het hoofd leren van teksten moeilijker”, zegt Rijnders. “Een ramp. Voor Kitty was spelen haar leven, ze

was verslaafd aan het podium en de camera’s. Voor het licht aanging, was ze onzeker en fladderde ze alle kanten op. Als het erop aankwam, ging het goed. Altijd. Een harde werker was ze, en ook nog eens hartelijk, sympathiek en zonder kapsones.”

Courbois wisselde het theater af met film en televisie, zoals ‘Een mens van goede wil’, ‘Op hoop van zegen’ en ‘Vrijdag’ van Hugo Claus, de Belgische auteur met wie ze tot twee keer toe een verhouding had.

Ook regisseur Frans Weisz was in zijn jonge jaren verliefd op Courbois, geeft hij toe. De twee waren klasgenoten op de Toneelschool en debuteerden in 1966 samen met de film ‘Het gangstermeisje’. “Van nature had Kitty iets muze-achtigs. Ze was een prachtvrouw, beeldschon, op een niet mooie, jongensachtige manier. En wat kon ze acteren.”

Weisz zou binnenkort een film gaan draaien met Courbois in een van de hoofdrollen. “Het moest een viering worden van ons leven. Hoewel niet helemaal onverwachts, is het toch sneller gegaan dan gedacht. Kitty, onze ster.”

Kitty Courbois in 1994. 'Een ongelooflijk krachtige vrouw en actrice, met die markante kop en hese stem.' ФОТО НН